

Oslo 27.03.2026

Innspill til arbeidet med videreutvikling av NKR

Skolenes landsforbund (SL) takker for muligheten til å komme med innspill til videreutviklingen av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), herunder arbeidet med å etablere en egen yrkesfaglig søyle på nivå 5–7.

SL mener revisjonen av NKR er et nødvendig og viktig grep for å sikre at rammeverket i større grad gjenspeiler kompetansebehovene i arbeidslivet, styrker livslang læring og bidrar til tydelige, forståelige og likeverdige utdannings- og kvalifikasjonsveier. Vi støtter hovedlinjene i det arbeidet som nå er igangsatt, og ønsker understreke behovet for et «tosøylesystem» med klare nivåmarkører og tydelig egenart.

Utfordringer og forbedringsbehov

Skolenes landsforbund mener dagens nivåbeskrivelser i NKR har flere svakheter som bør adresseres i revisjonsarbeidet.

For det første er nivåbeskrivelsene, særlig på nivå 6 og 7, i stor grad utformet med akademiske utdanningsløp som referanse. Dette gir svakt samsvar med yrkesfaglige utdanninger og praksisbasert, erfaringsnær kompetanse.

For det andre er det vanskelig å se hva som konkret skiller nivåene fra hverandre, særlig når det gjelder progresjon i ansvar, selvstendighet og kompleksitet i yrkesutøvelsen.

Skolenes landsforbund mener reviderte nivåbeskrivelser bør:

- tydeliggjøre progresjon gjennom mer presise beskrivelser av ansvar, beslutningsrom og krav til selvstendig yrkesutøvelse
- bruke et språk som i større grad reflekterer kompetanse i praktisk anvendelse, ikke bare kunnskap i en utdanningskontekst
- legge bedre til rette for å beskrive ulike former for kunnskap, herunder erfaringsbasert og yrkesrettet kompetanse, innenfor samme rammeverk

Overordnede prinsipper for videreutvikling av NKR

Skolenes landsforbund mener følgende prinsipper bør ligge til grunn for videreutviklingen av NKR:

- NKR må utvikles som et helhetlig og konsistent rammeverk, med tydelige nivåforskjeller og en forståelig progresjon mellom nivåene.
- Det må etableres to likeverdige søyler: én for høyere yrkesfaglig utdanning og én for universitets- og høyskoleutdanning.
- Rammeverket må i langt større grad forankres i arbeidslivets kompetansebehov, og beskrive kompetanse som faktisk virker i arbeid – ikke kun kompetanse slik den defineres innenfor utdanningssystemet.

Videre mener SL at partene i arbeidslivet må involveres tett i utviklingsarbeidet, ikke bare som referanseinstanser, men som reelle medutviklere av nivåbeskrivelser, begreper og prinsipper.

HØYERE YRKESFAGLIG UTDANNING

Skolenes landsforbund støtter fullt ut etableringen av en egen yrkesfaglig søyle i NKR på nivå 5, 6 og 7. Dagens nivåbeskrivelser er i hovedsak utviklet med utgangspunkt i akademiske utdanningstradisjoner, og gir ikke et dekkende bilde av yrkesfaglig, praksisnær og erfaringsbasert kompetanse.

Den yrkesfaglige søylen må:

- bygge på European Qualifications Framework (EQF), og ikke Bologna-rammeverket
- legge avgjørende vekt på praksis, erfaring, ansvar, selvstendighet og anvendelse
- gi tydelig progresjon fra fagbrev (nivå 4), via fagskole (nivå 5), til høyere yrkesfaglig utdanning på nivå 6 og 7

Et slikt grep vil bidra til å synliggjøre yrkesfaglige utdanningsveier som likeverdige, men annerledes, og styrke forståelsen av yrkesfaglig kompetanse i både utdanningssystemet og arbeidslivet.

Gradsbetegnelser

Skolenes landsforbund mener, på lik linje med LO, at også Norge bør bruke begreper og gradsbetegnelser som samsvarer med europeisk praksis. Ved bruk av gjenkjennelige begreper sikrer man økt forståelse og likeverd mellom utdanningene. Skolenes landsforbund støtter LOs forslag om yrkesbachelor/-master og profesjonsbachelor/-master. Begrepene signaliserer tydelig nivået på utdanningen, men også ulikheten sammenlignet med en UH-grad.

Realkompetanse og læring i arbeidslivet

Skolenes landsforbund mener realkompetanse må få en langt sterkere og mer systematisk rolle i NKR. Kvalifikasjoner som er utviklet i og for arbeidslivet, og som oppfyller krav til kvalitet og nivå, bør kunne henvises til NKR også der de ikke er direkte lovregulert. Dette er avgjørende for at NKR skal fungere som et reelt rammeverk for livslang læring.

Mesterbrev

Skolenes landsforbund mener at Mesterbrev må kunne innplasseres i den yrkesfaglige søylen i NKR. Mesterbrev er en anerkjent leder- og yrkeskvalifikasjon med tydelig forankring i arbeidslivet. Manglende innplassering svekker både kvalifikasjonens status og rekrutteringen til mesterutdanningene, og bør derfor rettes opp i arbeidet med ny yrkesfaglig søyle.

REVISJON AV UH-SØYLEN

Skolenes landsforbund L viser til at Kunnskapsdepartementet også ber om innspill til revisjon av nivåbeskrivelsene for universitets- og høyskoleutdanning på nivå 6–8.

SL mener dagens nivåbeskrivelser i UH-søylen:

- er sterkt preget av akademiske og disiplinorienterte tradisjoner
- i begrenset grad beskriver kompetanse som anvendes i arbeid
- legger stor vekt på forskningsbasert utdanning, sammenliknet med det handlingsrommet som faktisk finnes i universitets- og høyskoleloven

SL understreker samtidig at UH-nivåene fortsatt må være i samsvar med både Bologna-rammeverket (QF-EHEA) og EQF nivå 6–8, og støtter at revisjonen inkluderer internasjonalisering, innovasjon, digitalisering og norsk fagspråk.

Videre mener SL at det bør komme tydeligere frem i nivåbeskrivelsene at høyere utdanning, i tråd med lovverket, skal bygge på forskning, utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.

Forholdet mellom søylene (forskjell og sammenheng)

Skolenes landsforbund støtter en modell der de to søylene i NKR er likeverdige, men ikke like. Kunnskapsgrunnlaget vil være forskjellig.

Samtidig mener SL det er hensiktsmessig å etablere enkelte tverrgående kompetanser på tvers av søylene, blant annet knyttet til ansvar og autonomi, etikk, digital kompetanse, kommunikasjon og samarbeid og livslang læring.

Dette vil kunne styrke forståelsen av nivåene og likeverdet mellom utdanningsveiene, uten å svekke utdanningenes egenart.

Skolenes landsforbund

Skuvllaid riikkalihttu | Skoleforbundet i LO

Avsluttende merknad

Skolenes landsforbund ønsker også påpeke viktigheten av at debatten primært må være faglig, og at bekymringen for de økonomiske aspektene, herunder hva endringene vil tilsi i forhold til lønnsutgifter (tariffsporet), ikke må påvirke den faglige diskusjonen.

Viser utover dette til LOs innspill.